

обличие: “Яворов е истинска психологическа енигма за българския литературен историк... Без съмнение и в творчеството на Яворов се извършва дълбоко и многозначително развитие днес, десет години след публикуването на “Калиопа” (“Мисъл”, X, 1, 1900), с която той зае своето място между художниците на българското слово, и той не е този който беше.”³¹

И по-нататък: “Конкретността, земният дъх, с една дума реалното е изчезнало. Всичко се извършва в някакви свръхземни простори, надушежни бездни. Но поетическите средства са останали почти реалистични - тъй свежи, сочни, осезаеми са те. Оттам и ослепителният блясък на краските, който, заедно с емоционалната мощ и сюжестивността на неговите платна, прави тъй рязко да се отделя Яворовата поезия от поезията на инак близки негови събратя.

Недостигнал Пенча Славейков нито в дълбината на концепциите му, нито в тихата и хармонична пластика на неговите изваяния, нито най-сетне в чудната цизелировка на вътрешната художествена форма, той го надминува по блясък на външната форма, смелостта на въображението и яркостта на краските, с които напомня Ботйова”³².

Д-р Кръстев обръща специално внимание и на Яворовия поетичен език - и в най-общ смисъл, като синоним на изразно средство, и в тесен, лингвистичен аспект. Във своята статия “Художествените мотиви у Ботйова”, публикувана в литературния сборник “Мисъл”, книга първа (1910), той пише: “Особеното значение на нашата поезия от времето на робството се корени главно в две нейни заслуги: създаване нашия поетически език и изтъкване типични - репрезентативни - писателски индивидуалитети. Езикът, който ни завещаха Петко Р. Славейков и Христо Ботйов, се оказа тъй пригоден за поетически израз, че можа след безпомощните първи опити на Вазова - в един тридесетгодишен период - да достигне до удивителната подвижност, експресия и мелодичност на Яворовите песни от 1907 година. У други наро-

31. *Съвременна мисъл*, г. I кн. 4.

32. Тук д-р Кръстев отново проявява всегашното си пристрастие към П. П. Славейков, а също така, разбира се, и своя естетически нормативизъм. Инак оценката е вярна, добре уловена.